

EN STYRKELSE AF ALLERGIOMRÅDET I REGION HOVEDSTADEN

November 2025

INDHOLD

- ❖ Hvorfor en strategi for allergiområdet?
- ❖ Organisering af allergiområdet
- ❖ Allergicenteret
- ❖ Behandling af allergi

- ❖ Uddannelse af flere læger med specialistviden indenfor allergologi
- ❖ Styrke samarbejdet på tværs af sektorer
- ❖ Styrke forskning i allergiske sygdomme
- ❖ Øge befolkningens viden og oplysning om allergi

- ❖ Den kommende Region Østdanmark

HVORFOR EN STRATEGI FOR ALLERGIOMRÅDET?

De seneste år har der været en stigning i antallet af personer, der udvikler allergi og i antallet af henvisninger til hospitalerne vedr. allergi. Andelen af personer med allergi er steget med godt 10 procentpoint fra 2010 til 2021. **Stigningen i allergi kan have mange årsager, fx ændringer i sæsonvarighed, miljøfaktorer og livsstil.** Samtidig har antallet af specialister med ekspertise inden for allergi været faldende siden allergologi blev nedlagt som selvstændigt speciale i 2004. De nuværende speciallæger i allergologi går på pension, og de eksisterende speciallægeuddannelser sikrer ikke, at der opnås tilsvarende kompetencer blandt speciallæger i andre relevante specialer.

Underdimensioneringen skaber ventetid og potentielt nedsat livskvalitet for de mange borgere, som venter på at blive udredt og behandlet for deres allergi. Der er derfor behov for at se på, hvordan specialistviden på området sikres og i den forbindelse også, hvordan samarbejdet mellem primærsektoren og hospitaler styrkes så de ressourcer, der findes på allergiområdet udnyttes bedst muligt. Dette tager samtidig højde for at allergi behandling i højere grad skal være tilgængelig i det nære sundhedsvæsen.

I Region Hovedstaden er der med budgetaftalen for 2025 truffet en politisk beslutning om at udvikle en samlet strategi for at styrke allergiområdet. Der er desuden indarbejdet 3 mio. kr. til efteruddannelse af speciallæger i allergologi varigt fra 2026 og frem i budget 2026, så vi kan sikre de nødvendige kompetencer fremover.

Andelen af personer med allergi er steget fra 21,9% i 2010 til 23,6% i 2021.
Den Nationale Sundhedsprofil 2021

Denne strategi har til formål at styrke allergiområdet, ved at sikre specialistviden på området og styrke det tværsektorielle samarbejde.

ORGANISERING AF ALLERGIOMRÅDET

De fleste patienter med allergiske sygdomme kan behandles af egen læge. Hvis de praktiserende læger har brug for at henvise patienten til udredning og/eller behandling, kan dette ske hos praktiserende speciallæger eller i hospitalsregi.

Blandt de praktiserende speciallæger, vil den allergologiske udredning og behandling foregå hos dermatologer, lungemedicinere, pædiatere eller øre-næse-hals specialister. Behandling hos praktiserende speciallæger er udfordret af at disse er ganske ujævnt fordelt hen over landet. Region Hovedstaden har klart flest speciallæger pr indbygger, mens for eksempel Region Sjælland ligger relativt lavt.

På hospitalerne er der flere specialer, der ser allergologiske patienter. Igen dermatologer, lungemedicinere, pædiatere eller øre-næse-hals specialister og desuden arbejdsmedicin.

Også indenfor de allergologiske sygdomme er der afdelinger, der håndterer de mere komplekse/sjældne lidelser. For de voksnes vedkommende er det Herlev-Gentoftes dermatologiske afdeling, der også huser regionens Allergicenter. For børnenes vedkommende er det børneafdelingen på Herlev-Gentofte, der tager sig af de mere alvorlige allergologiske sygdomme.

Det er vigtigt med et godt samarbejde mellem aktørerne for at støtte det gode patientforløb. Dette beskrives nærmere under pejlemærke 2.

Figur 1: Organisering af allergiområdet

ALLERGICENTRE

Der findes tre allergicentre i Danmark. I den østlige del af Danmark er Allergicenteret organisatorisk placeret under Afdeling for Allergi, Hud- og Kønssygdomme, HGH, Gentofte matriklen.

Allergicentret samler eksperter fra lungemedicin, dermatologi, pædiatri, arbejdsmedicin og anæstesiologi, hvilket sikrer en helhedsorienteret tilgang til allergologiske patienter.

Centret har en højt specialiseret funktion for voksne i Region Hovedstaden og varetager også børn og unge i samarbejde med Afdeling for Børn og Unge, Herlev Hospital. Centeret har også højt specialiseret funktion for udredning af allergiske reaktioner i forbindelse med anæstesi samt for udredning af arbejdsudløst allergi med provokation i ekspositions-kammer. Klinikken omfatter både ambulatorium og specialiseret laboratorium, der håndterer størstedelen af allergianalyserne i Region Hovedstaden.

BEHANDLING AF ALLERGI

Behandling af allergiske problemstillinger afhænger af sværhedsgraden og symptomerne. Behandlingen kan foregå både i almen praksis, hos speciallæge praksis eller på hospital. De hyppigste behandlingsformer er følgende:

Symptomatisk medicin

Hvis enkelte doser antihistamin som tabletter eller øjendråber ikke er nok, er næsespray med binyrebarkhormon den mest effektive behandling af høfeber. Høfebermedicin kan til dels købes i håndkøb, ellers receptpligtig via læge. Astma behandling med inhalationer af luftvejsudvidende medicin og inflammationsdæmpende binyrebarkhormon. Receptpligtig via almen praktiserende læge .

Allergen immunterapi med tabletter eller vaccine

Eneste behandlingsform med sygdomsmodificerende potentiale, dvs. mulighed for at ændre sygdomsforløb og sværhedsgrad i gunstig retning. Immunterapi med tabletter eller vacciner mod høfeber og allergisk astma, hvor symptomatisk behandling ikke virker godt nok. Vacciner mod bi- og hvepseallergi, hvor der har været kraftig allergisk reaktion. Behandling via privatpraktiserende læge eller speciallæge. Komplikerede patienter på hospitalsafdeling.

Biologisk behandling

Til svær astma, svær eksem og kronisk nældefeber findes biologisk behandling via indsprøjtninger. Der er mange nye biologiske behandlinger på vej. Vurdering af behov for biologisk behandling og opstart foregår på hospital.

PEJLEMÆRKER

Uddannelse af flere læger med specialistviden indenfor allergologi

Styrke samarbejdet på tværs af sektorer

Styrke forskning i allergiske sygdomme

Øge befolkningens viden om allergi

Pejlemærke 1

Uddannelse af flere læger med specialistviden indenfor allergologi

Der er et stort behov for flere læger med specialiserede kompetencer inden for allergologi. Manglen på specialister betyder, at mange borgere oplever lange ventetider på udredning og behandling, hvilket kan have stor betydning for deres livskvalitet.

For at imødekomme behovet har Danske Regioner udviklet en uddannelsesmodel, som Sundhedsdirektørkredsen sidste år anbefalede. Modellen består af en toårig fagområdeuddannelse i allergologi, opdelt i seks moduler med forskelligt fagligt fokus. Uddannelsen er målrettet speciallæger i lungemedicin, dermatologi samt arbejds- og miljømedicin, som i forvejen arbejder med patienter med allergi. Fagområdespecialisterne vil også kunne varetage rådgivning og undervisning af læger mv på hospitalsafdelinger og i praksissektoren.

Region Hovedstaden har i budget 2026 afsat 3 mio. kr. årligt fra 2026 og frem til at gennemføre fagområdeuddannelsen. Uddannelsen vil blive udbudt på Allergicentret på Gentofte Hospital og skal samtidig dække behovet i Region Sjælland. Over en 11-årig periode vil modellen muliggøre uddannelse af i alt 10 fagområdespecialister, svarende til det estimerede behov i de to regioner.

Med denne indsats er der således lagt et solidt grundlag for at uddanne flere allergispecialister, reducere ventetiderne og sikre, at borgere med allergi får den nødvendige behandling.

Der er på nationalt plan kun uddannet 17 fagområdespecialister i voksenallergologi siden 2002.

Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2021

Pejlemærke 2

Styrke samarbejdet på tværs af sektorer

Der er allerede i dag samarbejde indenfor allergologien på tværs af hospitalsafdelinger og på tværs af sektorer. For eksempel i form af rådgivning og undervisning fra Allergicentret og samarbejde mellem dette og andre hospitalsafdelinger med allergologiske patienter.

Af hensyn til øget kvalitet og bedst mulige ressourceudnyttelse bør der fokuseres på at styrke dette samarbejde. Med hensyn til ressourceudnyttelsen er en vigtig del at indsatsen bør foregå på lavest effektive niveau. Dette forudsætter at fagfolk på alle niveauer er klædt på til opgaven – og der er dermed en tæt sammenhæng med kompetenceudvikling.

Et styrket samarbejde på alle niveauer vil givetvis også forudsætte et styrket Allergicenter, da dets rolle vil være væsentlig både som deltager i øget samarbejde, faglig rådgiver og som kompetenceudvikler for andre parter, således at disse kan samarbejde om allergologiske patienter.

Samarbejdet kan styrkes på flere måder, så der kan sikres både bedre og mere effektive patientforløb. Ikke alle måder vil kunne udfoldes fuldt ud med de givne ressourcer. Samarbejdsrelationer kan udvides til også at omfatte den nuværende Region Sjælland i forbindelse med sammenlægningen i 2027.

Fokusområder for at styrke samarbejde på tværs:

- På børneområdet specifikt bør der etableres et gensidigt forpligtende samarbejde mellem Region Hovedstadens Allergicenter samt Børneafdelingen på Herlev og Gentofte Hospital og de øvrige pædiatriske hospitalsafdelinger, pædiatrisk speciallægepraksis og almen praksis
- Øget fokus på udarbejdelse og implementering af fælles patientforløbsbeskrivelser vedrørende forskellige allergiske sygdomme
- Etablere udbud af kortere kurser – fx indenfor immunterapi
- Etablere fokuserede ophold i Allergicentret – også for sygeplejersker
- Evt. mulighed for central visitation af patienter med mistænkt kompleks allergi (eks. fødevareallergi, anafylaksi)
- Lettere adgang til faglig sparring og supervision for alle i fagområdet især telefonisk men også ved virtuelle møder og ved planlagte supervisionsmøder) En rådgivningstelefon i regi af Allergi Centret kan være medvirkende til lettere adgang til rådgivning/sparring.
- Samarbejder bør understøttes af relevante digitale løsninger

Pejlemærke 3

Styrke forskning i allergiske sygdomme

Allergologisk forskning er generelt lavt prioriteret, men dækker centrale områder som fødevareallergi, anafylaksi, rhinitis, astma, immunterapi, biologiske behandlinger og lægemiddelallergi, samt optimering af behandlinger og – i pædiatrien – overgangen til voksenforløb.

Der er særligt behov for øget forskning, som:

- er uafhængig, patientnær og tværsektoriel og styrker samarbejdet med det nære sundhedsvæsen,
- bygger på kliniske afprøvninger i samarbejde med industrien med fokus på optimering af behandling,
- udvikler og forbedrer diagnostiske metoder,
- samt afdækker allergiske og immunologiske mekanismer, genetik, diagnostik og miljøfaktorer gennem basal forskning i tæt samarbejde med forskere på tværs af specialer og universitetsafdelinger.

Pejlemærke 4

Øge befolkningens viden og oplysning om allergi

At forebygge allergiske sygdomme/udbrud er vanskeligt, da de reelt kun kan undgås ved at undgå kontakt med de stoffer, der udløser allergier. Så en væsentlig del af den forebyggende indsats, der kan gøres består i information til patienterne om, hvordan de undgår at udsætte sig for allergener. Eller hjælp til at håndtere tilværelsen som allergiker. Denne information kan formidles direkte gennem de læger, sygeplejersker og eventuelt sundhedsplejersker, som patienterne allerede er i kontakt med. Derudover kan den formidles gennem bredere oplysningskampagner, som typisk vil være en form for primær forebyggelse. Sådanne kampagner vil ofte være en opgave for kommuner og/eller patientforeninger. Fagfolk i fx hospitalsvæsenet kan naturligvis bidrage med indhold til sådanne kampagner. Mulige oplysningsindsatser omfatter kampagner om høfeber før pollensæsonen, udbredelse af viden om penicillinallergi, udvikling af patientrettet materiale (videoer, podcasts, skriftligt) samt indsatser rettet mod skoler og ungdomsuddannelser. Informationskampagner og -materiale, der henvender sig til en bredere målgruppe, vil i de fleste tilfælde kræve et tæt samarbejde mellem praksissektoren, hospitalsvæsenet, kommuner og patientforeninger.

Den kommende Region Østdanmark

Som følge af Sundhedsreformen skal Region Hovedstaden og Region Sjælland fra 1. januar 2027 fusioneres til én stor Region Østdanmark.

For allergiområdet betyder det ikke nødvendigvis en ændret organisering – dette vil i givet fald ske via Region Østdanmarks sundhedsplan/hospitalsplan.

Der vil dog fortsat være fokus på samarbejde på tværs af sektorer og på tværs af hospitaler:

- Fortsat fælles om uddannelse af fagområdespecialister
- Fortsat – om end nok styrket – rådgivning fra Allergicenter til hospitalsafdelinger og praksisklinikker omkring allergologiske problemstillinger
- Et formaliseret samarbejde mellem de afdelinger, der varetager specialfunktioner indenfor allergologi, for tiden Allergicentret på Gentofte Hospital og Lungeafdelingen på Sjællands Universitetshospital i Roskilde, der er specialister på allergiområdet i Region Sjælland.
- Indenfor pædiatrien ligger den allergologiske specialistviden i børneafdelingen på Herlev og Gentofte Hospital. Det må forventes at give afdelingen ekstra opgaver omkring for eksempel rådgivning i den kommende større region
- Der bør udarbejdes fælles retningslinjer for allergologiske patientforløb.

Kontakt

Region Hovedstaden
Center for Sundhed
Kongens Vænge 2, 3400 Hillerød

regionh.dk